

TÜRKİYE’DE ULUSLARARASI DOĞRUDAN YATIRIMLAR REJİMİ

Türkiye’de yapılan doğrudan yabancı yatırımlara ilişkin temel prensipler, ilk kez 1954 yılında yürürlüğe giren 6224 sayılı Yabancı Sermayeyi Teşvik Kanunu ile düzenlenmiştir. Söz konusu Kanun, ekonomik hayatta yaşanan gelişmeler ve uluslararası en iyi uygulamalar ışığında yenilenmiş ve 4875 sayılı yeni Doğrudan Yabancı Yatırımlar Kanunu, 17 Haziran 2003 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Yatırımcıya açık ve anlaşılır mesajlar veren ve yatırımcının yatırımları ilgilendiren temel konularda, diğer mevzuat gereği sahip olduğu haklar ve tabi olduğu yükümlülükleri gösteren “yasal bir rehber” niteliği taşıyan Kanun, 6224 sayılı Kanun ile oluşturulan izin/onay sistemini bilgilendirme sistemine dönüştürmüştür; “yabancı yatırımcı ve yabancı doğrudan yatırım” gibi yatırıma ilişkin temel kavramları, uluslararası standartlar çerçevesinde yeniden tanımlamıştır.

4875 sayılı Kanununun 3/a maddesine göre;

“Uluslararası anlaşmalar ve özel kanun hükümleri tarafından aksi öngörülmedikçe;

1. Yabancı yatırımcılar tarafından Türkiye’de doğrudan yabancı yatırım yapılması serbesttir.
2. Yabancı yatırımcılar yerli yatırımcılarla eşit muameleye tabidirler.”

Bu çerçevede Türkiye’de yapılan uluslararası doğrudan yatırım rejiminin temel unsurları, “Yatırım Serbestisi ve Milli Muamele” olarak karşımıza çıkmaktadır. Doğrudan yabancı yatırımcılar, sınırlı sayıdaki sektörel sınırlamalar hariç olmak üzere, yerli yatırımcılarla eşit haklar ve yükümlülükler çerçevesinde faaliyet göstermektedirler.

Kanun’un Uygulama Yönetmeliği, 20 Ağustos 2003 tarihli ve 25205 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Ayrıca, yatırım ve ticari ilişkilerimizin yoğun olduğu veya bu yönde potansiyel görülen ve ilişkilerin güçlendirilmesinde yarar görülen ülkelerle, 1960’lı yıllardan beri Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşmaları imzalanmaktadır. Türkiye'nin bugüne kadar 82 ülkeyle imzalamış olduğu söz konusu Anlaşmalar, yabancı yatırımlar için büyük önem taşıyan; yabancı yatırımcıya ev sahibi ülke tarafından uygulanacak muamelenin sınırlarının belirlenmesi, kar transferlerinin güvence altına alınması, ve ev sahibi devletçe yapılması muhtemel kamulaştırma işlemlerinin şartlarının belirlenmesi ve uyuşmazlık halinde uluslararası tahkime başvurulması gibi *olmazsa olmaz* hükümler içermektedirler.